

Партиянын болгаш улустун улуг чаңгыс эви

(Төмүзү. Эгеи 1-ги арында).

коллективтери. Бедир келүүнү ал-
гаш чоран кызыл пестерде бижээни:
Партия—бистин күжүмү!
Партия—бистин алдым!
Партия—бистин нүүрүмү!

Улуулар кунун херелери,
ынчаарга ол херелериндегеминде
ажа калган улуг ном—СЭКП-ин
Программасы. Ол номун сула бол-
ган хевари колонна бүтүрүндө, ош
чырым күрөк бүтүрүндө. Совет ки-
жилерге Октябрьдин 45-чыл чымы
СЭКП-ин XXII съездинин төөгүлүг
шынтырларын күсөдери дээш дем-
сел-биле өрткөн.

«Күш-ажыл-биле болгаш күгө
күш-ажыл-биле» деп бижээ, комму-
низм тургузучу—ажылчынын чу-
рун каан ол транспарант Ленин рай-
онун колонназынын кырынга бедир
берген чоран. Москвачылар найы-
салаалды тууун шадынын чээрин
чылдарын баштайгы чымын тавары-
ны алдырып-биле тууун өрттирген-
ер. Москвачылар үлөтүрү ол айла-
рын планын хуусаа бетинде күсөт-
кен. Тудугулар Москвачыларга 85
мун амыр квартираларын берген. 48
школадарын, 100 уруглар саатарын
болгаш желилерин, 14 өмдөгө чери-
рин тууун тургускандар. Коммунист-
тик күш-ажылды тууун ала-биле
бүтүн чартыс миллион ажыл москвич-
чылар чорун тургалар.

Коммунизм тургузуп турар
чуртун күчүлү күш-ажылчы бажы-
ны чысаалды байрала диниминде
динимин турар. Братскийн
гидро-туугулары болгаш Донбас-
тин дагылары, Уфимскийн хе-
вичилери, Татариянын нефтинчилери,
Сибирин эртемденери — ботта-
рыннын ажыл-херектерин иделеген
компас—СЭКП-ин Программасы-биле
деңгеп турар, бүгү-ле совет кижи-
лер бүгүн мынча деп мелеген турар-
лар: уланымшкын шын!

СЭКП-ин XXII съездинин сон-
да өрткөн чыл Тулага, Липецке бол-
гаш Череповичке чак күчүлүг дай-
маларын ала-чуртка берген. Белорус-
сияда болгаш Азербайжанга эл
улуг, чылым-биле ажалдар электр-
станцияларын турбиналары тин-
чашкынча кирген. Машина тудугу-
лары чыл дургузунда улус ажал-
дыгынга 178 мун ажыл металл
болбаадырлар чак станоктарын
бээр: чуртун станок парынгы деле-
гейде өң-не улуг болу берген. Тарыл-
ка шадери 11 миллион гектарга өс-
көн—ол болза барык-ла Чехослова-
киянын деңсээри-биле дең болуп
турар. Тудугулар чыл дургузунда
инити шөдү 82 миллион дөңбөчүн
метр чурттагы бажычылар тууун
тургузар—ол дээрже бай Москва-дыр!

Эртемпер академиянын колон-
назы шөгө кирип кээрге индирден
алыш чаксаашкыны чаңгылаан бер-
ген. Бистин чуртувуска коммунизм-
ни тургузарыга эртемденерин са-

лышкыны улуг. Ядролуг энергияны
тайбын ажылдарынын чак болдунар
аргаларын ажиткан энергетиктер,
физиктер, кижиин назынын узалы-
ры дээш могой-шыл чок демселди
чорутуп турар биологтар болгаш хи-
миктер эртемнин олургаларында
чорун турар. Космоске «адул-чаа-
гай» ужулушкунары-биле бистин
эртемис алдырыган. Космосту шин-
гээп алган—ол дээрже совет ки-
жиин, оон энергиянын, тура-со-
руунун, угаал-бодалынын тилдеге-
ли.

Ноябрьнын туруп көбөзүн чымы
хүнү байраладын чүзүн-базын бу-
дуктарын улам-на өң-базын болду-
рупкан. Колонналарын кырынга
күсүк чечетер өндөр.

«Тайбын, Күш-ажыл, Хосталга,
Ден эрге. Акы-думалышкы чорук-
Аас-кежин» дээш эң-не бөдүүн, эң-не
бидинтир сөстөр бөгүн Кызыл шөгө
динимити чаңгылаан турган. Ком-
мунисттерин ол эңс сорулгазы бүтү
чөр-делегейни ажалчы чоннарын
дегеминде алган мынча дээш нити
кыйгырылган чөр-делегейни бүтү-
ле буудунармын Кызыл шөгөн чап-
кыч чорун турар:

«Бүгү чурттарын улустары! Се-
ремчелдег болунар, империалисттер
дайын кысыкчыларын сойлап иле-
редилер! Бизге болгаш бузулбас
тайбынын хандылар дээш илепкей-
лиг демисежипер!»

«Бүгү чурттарын улустары! Чеп-
селенишкенин бүтүнүти болгаш
бүтүн дүжүрүн дээш шынтырлар
демисежипер!»

«Хосталган ортуу, бис сая-
биле бис!»—деп, москвичылар чу-
гаалап туралар. Паннода—Фидель
Кастро биле Н. С. Хрущевтин чурру.
Күш-ажылчы Москва—калибржолор,
динамочулар, автозаводчулар, туу-
жулар—акы-думка Кубага дузалам-
чынын дугайын чугаалап турар.

«Тайбын» болгаш «коммунизм»,
Төгү слоганында ол сөстөр ам бе-
зин синонимдер болу берген. Ын-
чаарга чөр-делегей шагын бөгүн Кы-
зыл шөгөн чаңгыныга таарыштыр
деңгеп ап, коммунисттерин сору к-

ришкенин мынча дээш кыйгыры-
ын хүлөп ап турар: «Улустарга
тайбын! Делегейге—тайбын!»
Чидиг кызыл туктарын аразы-
га социалист чурттарын туктары
көдүрүп үнүп кээрге индирге алыш
чаксаашкыны динимей берген. Нити
эңс сорулгазы—коммунизмче
чаңгыс булугаа бар чоруту акы-
думка улустарын бузулбас чаңгыс
эвин чысаалганнар алдырдып
туралар.

Колонналарын алдырбесин үсө
шапка болгаш чак ажалчыларын ту-
гузуп турар улустарга чалбыштыг
байыры бистин чуртувустун найы-
салады чедирип турар.

Коммунизм тургузучуларын
байрала чысаалы кайтамчытыг
болган. Шушкан кижиинин төн-
чүзү чок-да ышкан кылыр са-
гызырар. Төгү туктар, панорама-
лар, тилдегилерин чалбыналчак
чуратгалары, байрала ырларын
болгаш марштарын чаңгыс—ол
бүтү чүлөп тилдегенин гимини
—күш-ажылдын гимини бөлу бер-
ген.

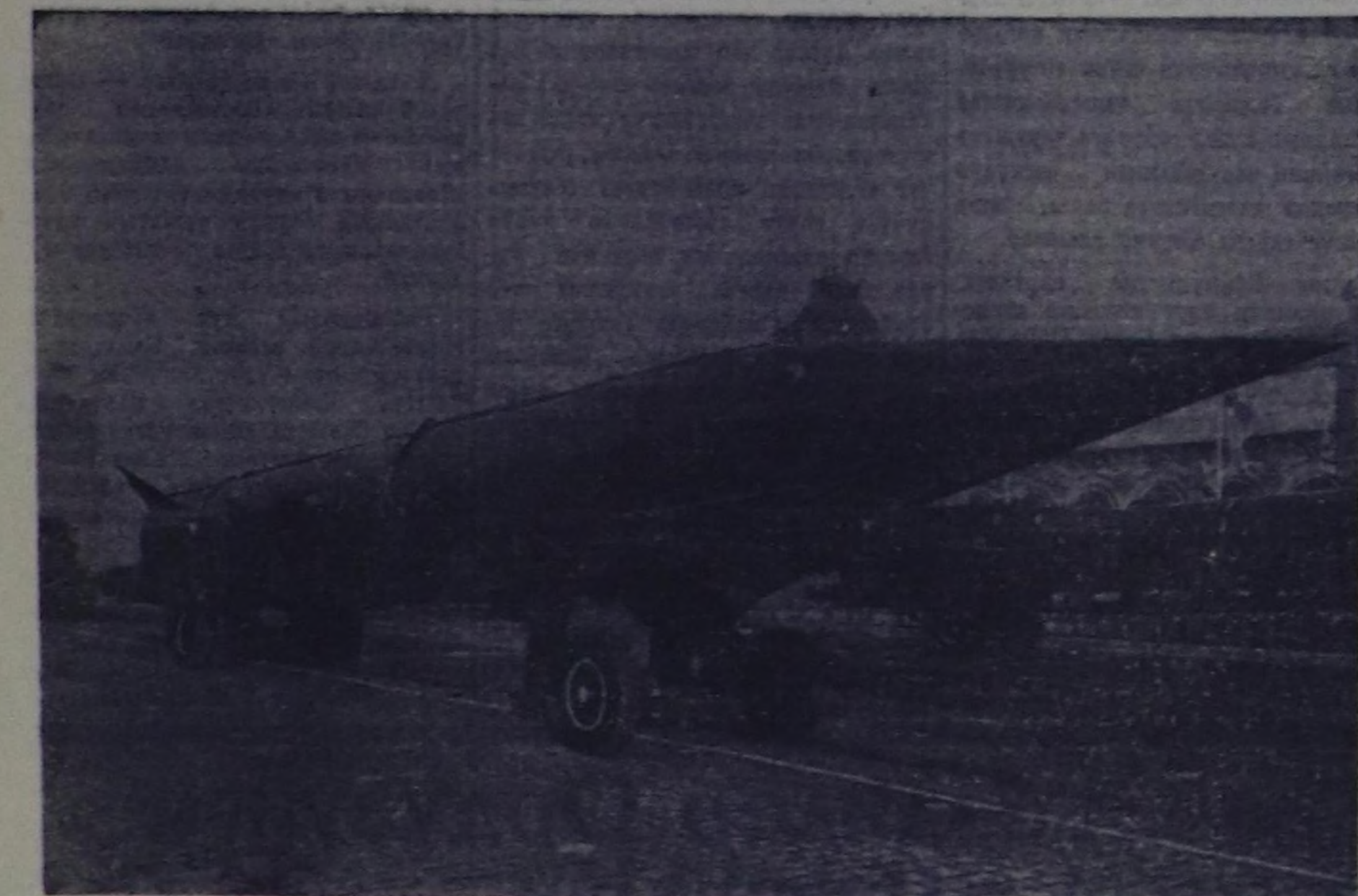
Бүтүрээр-даа сен: бодунун алды-
рын шөгүтө, Октябрьдин 45-ки
чымын дундун совет кижилерин
мынча деп чаңгыраалап турганы шак
мынчаар бүтүр-даа:

—Тайбын тилээр!
—Күш-ажыл тилээр!
—Коммунизм тилээр!

Хей кижилег байрала чысаалды
Ленинградка, Киевке, Минскке,
Ташкентке болгаш өмдөлдөшкөн
республикаларын өскө-даа найыс-
алаалды, чуртун коорайларынга
болгаш сууларынга база-ла болту-
даа. Чөр-ле болганга ажалчы чон-
нар СЭКП-ин XXII съездинин
шынтырларын күсөдери чедирип
кижисинин дугайын, бистин чурту-
вуска коммунизм тургузарынын
инити херенге боттарынын салым-
чынын дугайын рапорттан тур-
галар. Партиянын болгаш чонун
бузулбас улуг чаңгыс эвин ажалчы
чоннарын массалыг чысаалды
тодаргай көргөскөн.

(СЭТА).

**Бистин чуртувустун ажалчы чон-
нары Октябрьдин социалист Улуг
революциянын 45 чыл оюнун
байырлалында боттарынын бүгү
күштерин болгаш энергиясын СЭКП-
ин XXII съездинин төөгүлүг
шынтырларын амыдыралга боттан-
дырарынга бээринге беленин пле-
реткенер.**

МОСКВА, 1962 чылдын ноябрь 7.
Октябрьдин социалист Улуг ре-
волюциянын 45 чыл оюнун байыр-
лалы.

Кызыл шөгө Москва гарнизонун
шериаларын паралы.

ЧУРУКТА: парадта ракетка техни-
казы.

СЭТА-нын фотохрониказы.
СЭКП ТК-нын Президиум
кежигүннеринин
эш Янош Кадар-биле
ужурашканы

СЭКП ТК-нын Президиум ке-
жигүннери эштер Н. С. Хрущев, Л. И.
Брежнев, Ф. Р. Ковалев болгар
социалист ажалчы партия-
зынын Топ Комитетинин бирги се-
кретары болгаш Венгриянын рево-
люстуг ажалчы-таралын чазанын
ларгазы эш Янош Кадар-биле ноябрь
8-те ужурашкан.

Ужуражышкынын кижичиле-
ри найы-байынынга сонуггалыг
болуп турар дыка хей айтырлар
таалам-биле саям-оштын солуккан-
нар.

Ужуражышкынын найыралдыг бол-
гаш чуугаалшкан бүтү айтырлар
таалам-биле үсөл-бодаларын бүтүн
чаңгыс эвинин байдалыга болуп
өрткөн.

ЧУРУКТА: Улуг Октябрьдин 45 чыл болган оюнга алдар болдурган байырыг чысаалда Кызылдың ажалчы чоннарын колонналары.

БҮГҮ СОВЕТ ЧОН-БИЛЕ КАДЫ КОММУНИЗМЧЕ ОРУКТАП

(Кызылчыларнын байырлыг чыскаалы)

Кижилер төрөлгөтөннүн төөгүзүндө
эң чыртылганчак нитилелди тур-
гузарынын үзүн ажиткан Октябрь-
дин социалист Улуг револю-
циянын 45 чыл болган оюнга ал-
дар болдурган чыскаалга. Кы-
зылдың ажалчы чоннары бүтү совет
чон-биле калы кайтамчык бедик кө-
дүрүшкүнүт хей-аыт кирген үнүп
келгенер. Ленин кулмчузунда бол-
гаш оон-биле каржы өрткөн ку-
дучулар бедирлеринде хоорайнын
үзөтүрү бүдүрүлгелеринин, тууг
болгаш транспорт организациялары-
нын, культура албан черлеринин
коллективтеринин колонналары чы-
скаалга үнүптеринге белеткенип
турган. Каа-даа чөдө бээрже ба-
йрала шынчылыг хөөннөр, оюн-
баштак, ыр-шоор, туктар, партия-
нын болгаш чазактын баштычлары-
нын портреттери, СЭКП-ин Про-
граммасында айттырган өндүр чаа-
гай сорулгаларын амыдыралга бот-
тадырар дээш демселете совет ки-
жилерин чедип алган тилдегилер
көргүсүшкөн, сырый каттышкан
деминг чыскаал-биле аккан хемти-

резинин улуг коллектив бодунун
үрер хөгжүм оркестринин үдөлгө-
биле партияжи Гимн «Интернаци-
оналды» кайтамчык сорул кириш-
кенин ырлап өрткөн.

дештир шуужуп чоруп турганнар.
Бичин чаштарын хол бажынга бедик
көдүрүп алган ала-иселер-даа, кол-
дуктааштыг итвалда-даа, бажынын
дуктери агара берген кыргынар-даа

лайынга каттышкан. Чыскаал
үргүлчүзөп турган, чыскаалганнар-
нын колонналары индир баары-биле
эртип чоруп турган. Совет чон
шак ындагы бир деминг чыскаал-би-

СЭКП обкомунун болгаш Тыва АССР-ин Министрлер Чөвүлелин бажынын баарында индирде.

Чыскаалды кижичилери шун-
ту-ла коммунист партияга бол-
гаш Совет чазакка бердигенин
илергейлеп, боттарынын политиктиг
болгаш илейлиг бижы туруштуун
көргүсүшкөн, сырый каттышкан
деминг чыскаал-биле аккан хемти-

индир баары-биле эртип тургулаан.
Кызылга болуп өрткөн чыскаал
Коммунист партиянын туугу-
нун алаа-биле совет чонун сырый
каттышкан чаңгыс эвинин бир ке-
ретин болуп, ол дун бүтү чуртка
болуп өрткөн чыскаалды да-

ле коммунизмче оруктап чоруп
орар, ол дээрже коммунизмни, Улуг
Октябрьдин идеяларын амыд-
ралга боттанышкыны-дыр. Алар-
дыг 45 чыл оюн кымылдар бүтү
совет чон-биле калы ышчаар байыр-
лап өрттиргенер.

Республиканын районнарынга

КАА-ХЕМ

САРЫГ-СЕП. Россия Федерация-
зынын бүтү ажалчы чонунга СЭКП
Топ Комитетинин болгаш ССР Эви-
ленин Министрлер Чөвүлелин
байыры Каа-Хем районун ажалчы
чоннары, бүтү чуртта ышкан улуг
өрүшкүлө-биле утказан. Район ку-
ругне 25300 тонна тараа белет-
кенин хүлөнгөш, хуусаа бетинде
25539 тоннаны Төрөн чуртун
шынжамырынга кирген.

Октябрьдин социалист револю-
циянын 45 чыл оюн утказан ба-
йыры хураагы илеткелч, райкүс-
комун даргазынын оралачымы эш
Попков 1962 кезде ажал-агым чы-
лаада районун чедирипкенин
тодаргай чуугаалаан.

Районун Культура бажынын
уран чүдү бөлүмүнүн байыралага
белеткен концертин уткула кезжээ-
нин кижичилери улуг сонугу-
гал-биле көргөн. Массалыг оюн, тап-
пырай дүңгө чедир улажып тур-
ган.

Ноябрьнын 7 болгаш 8 байрала
хүннеринде Сарыг-Сепке болгаш ра-
йонун өскө-даа сууларынга, бря-
гада, ферма төптеринге массалыг
оюнар, таям, чонун селгүстөш-
кени болган.

ӨВҮР

ХАНДАГАЙТЫ. Октябрьдин ал-
дырыг 45 чыл оюн өвүр районун
ажылчы чоннары күш-ажылчы че-
дишкенин белеткен. Район
күрүңгө сүт, дүк, эгт садарынын
чыл планын он айларда күсөткен.

«Кызыл туку» колхоз мал ажалы-
нын продуктуларын бүдүрөп болгаш
күрүңгө садар хүлөлгөзүн хуусаа
бетинде амыр күсөткен. «Тор-
галы» колхоз өрткөн чылдын 60 үе-
зинден дүктү 44,7 хуу, сүтү 40
хуу хөйүн бүдүргөн. Чугула культу-
ра бөдүр кукурузанын 20 гектар
шөдүнүн гектар бүдүрүндө 10
центнер үзөтүнн ажал ап алган.

Улуг Октябрь утказан чонун

байырыг кезжээнин илеткелч,
райкүском даргазы эш Сакты-Су-
рун ол бүтү чедирипкенин дем-
делештишкан. РСФСР-ин бүтү чо-
нунга СЭКП Топ Комитетинин бол-
гаш ССЭР-ин Министрлер Чөвүле-
лини байыры онзаап чуугаалаан.

Байралага белеткен улуг кон-
церт кезжээнин кижичилери
ажык сонугураган. Ол ышкан ба-
йыраа хүннеринде организастан
үзөтүр болгаш культура бараанын
инити саям делгелген солун бол-
ган.

БАРЫН-ХЕМЧИН

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. Районун
культура бажыны байралага кө-
рүшүгү шиметтинген турган. Залды
чон шыгырт долган. Октябрьдин 45
чыл оюнун уткула кезжээнин
илеткелди СЭКП райкомунун сек-
ретары эш Бойду кылган.

Районна ажалчы чоннарын
Октябрьга чедирипкенин дем-
делештишкан, Россия Федерациянын
бүтү чонунга партиянын болгаш ча-
зактын чедирген байыры илеткелч
онзаап чуугаалаан. Төрөн чуртка
улам-на хей тарааны белеткенин
районун тараажадары, оон иштинде
«Шекпэр» совхозтун коллективин
эки ажалдааны илэрзөн.

Кезде ажал-агым муракчыла-
рында 28 кижин СЭКП райкомун
болгаш райкүскомун махтал
бизин-биле шапнаан.

Ал-Довурактын болгаш Кызыл-
Мажалыктын Культура бажынынын
кыттыктын тургускан улуг кон-
цертин кезжээнин кижичилери
сонугураган көргөн.

ТЕС-ХЕМ

САМАГАЛДАЙ. Октябрь мурунун
калбарган социалист чарымын
түнелгиле район күрүңгө сүт са-
дарынын чыл планын он айларда
114 хуу, дүктү 108 хуу күсөткен.
Эгт бүдүрери болгаш ону күрүңгө

садар хүлөлгө база куусеттнер
чоокулаан.

Байраладын уткула кезжээнин
илеткелч, СЭКП райкомунун сек-
ретары эш Миничмаа районун ол бү-
тү чедирипкенин тодаргай чууга-
лаан. СЭКП Топ Комитетинин бол-
гаш ССР Эвиленин Министрлер
Чөвүлелин байыры районун
ажылчы чону улуг өөрүшкү-биле ут-
казан.

Октябрь байыраламыга белеткен
район аныктарын концертин
кезжээнин кижичилери улуг со-
нуугал-биле көргөн.

БИХ-ХЕМ

ТУРАП. Бий-Хем районун ажал-
чы чоннары Октябрьдин 45 чыл
оюнга улуг күш-ажылчы чедирип-
кералг ужурашкан. Олар күрүңгө
тараа садар талазы-биле социалист
хүлөлгөзүн республикага бир дуга-
рында күсөдип, Төрөн чуртун
шынжамырынга 625 мун пуд тара-
ны кийрген, Районун хойжулары
күрүңгө дүк садарынын планын ба-
за-ла хуусаа бетинде күсөткенер.

Октябрьдин байыраламыга «Бек»
совхозта бот-оруга-чарыгалыг хой-
жу бригада (бригадир Ооржак Тар-
тан) күш-ажылчы чедирипкенин
ужуражып, бир хойдан-на 4,2 кг
дүктү кыргып алган.

Районун «Кызыл тараачын» кол-
хозунун хаан ажаакчызы Тонсия
Фисунова, Николай Сандан-Тол; бы-
заа ажаакчызы Татьяна Хомутова
өлар байралага база эки түннелдер-
лиг ужурашкан.

Турапга болган ажалчы чонна-
рын чыскаалы улуг бедик көдү-
рүшкүнүг өрткөн болгаш анаа үш
мун хире киж киришкен. Байыр-
лалы районун бүтү сууларынга
ажылчы чоннар, тайгада ышт кезик-
чилери, ырак кыштагаларда малчы-
нар, тайгаларда аңчылар улуг чө-
рөөл-биле байырлап өрттирген.

Фотолары С. ФЕОТИСТОВТУУ.

Октябрьнын 45 чыл оюн даштыкыга байырлап эрттиргени

Бистин туртувустун улустары-биле калып бугу депшилгелиг кижилерге Октябрьнын социалисттик Улут революциясынын 45 чыл оюн байырлап эрттиргени. Социализмни тутунуу ала-биле чоруп орав чурттарын ажилчы чоннары боттарыны кыш-ажылчы челиншиктерин байырлап тураскал болдуруп, Октябрьнин Төрөөн чурту-биле кыш-ажылчы бажылаарына бажы шиптирденин. Совет Эвилели-биле калып бугу делегейге тайпын дээш демисекирин митингилерге болгаш хуралдарга илергелээрин.

Болгаш улус Октябрьнын 45 чыл оюн кыш-ажылчы болгаш политиктиг аажок улут көдүрүтүшкүн-биле тутташ. Бо чылын байырлап болгаш улустун амыралдында шыгдарангай болушкун болуп БКП-нин VIII съездинде-биле касырлажып турар.

Софияда Сентябрьнын 9-у деп төөгүлүг шөлге ажилчы чоннарындай мун кижилерини төзөлүктөрдө совет улус биле болгаш улустун акыл-думна найырлынын чабынчак көрүзү болган. БКП-нин VIII съездинде СЭКП ТК-нын Президиумунун кезигүү, СЭКП ТК-нын секретари М. А. Сусловка баштаган СЭКП-нин төзөлдөрү байырлап-дарга киришкен. Ажилчы чоннарыны чыскаалдары Варгаша, Пловдиве, Руска болгаш еске-даа хоорай-дарга баа болгашкан.

Песикве «Хуайжэньтай» залга кылат найырлында хай-инитини байырлап тургаш болган. БКП ТК-нын кезигүү, кылат-совет найырл Тивилелинин Топ баштап черинин дарганын ораакчызы У. Юйчан Октябрь революциясынын 45 чыл оюн дугайында илергелди кылган. Байырлап холбоштырган митингилерин Пекинин лык хай залдарында, фабрикаларында болгаш өрөөндөгү өндүрүшкү эрттирген.

Маадырыг Кубанын найырлында — Гаваанын муң-мун чурттакчылары Улут Октябрьнын алдарыг оюнга тураскал болгаш хуралга киришкен. Хуралдын президиумга республиканын президенти Освальдо Торриес, Кубанын Каттышкан революсттук организацияларынын национал улуттагызынын кезигүүчүлери, ССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Дарганынын бажы ораакчызы А. И. Миколан олутушкан.

Куба улус ноябрь 7-ни болушун байырлап кылдыр демгелген. Чуртка ажилчы чоннарындай мун кижилерге хуралдары чор болганга өткен. Бугу улустарын тайбын, хамаарышпас чоруп болгаш тусай догунаашкыны дээш демиселге Совет Эвилелинин оюна ронон ооратлар демгелген турган. Бо кайгамчык хунде куба улус чагыс ап-сеткил-биле кыда кызып минчаар демгелген: куба болгаш совет улустарын аразында найырлап бузубас, Совет Эвилели — Кубанын өзүлүк оюну.

Улут Октябрьга алдар! Октябрь революциясынын алуу чок идеяларын дегелерге! Польшанын бугу ажилчы чоннарынын астан дүжүр-боз дозундары бо. Бо дозундары бугу чуртта болуп эрткенден хуралдарга, журажыкшындарга, байырлап кезгелерге салып тургашкан. Бо хундерге Варшавада, Кокаовта, Поронинга болгаш Ак Дунаште Ленинни музейлеринге

кижилер долу турган. Октябрьнын байырлап ажилчы чоннаар 50 чылдын мурунда улут Ленинни чурттап баа ажиллап турган черинче чоруп турганнар.

Чехословакияда Октябрьнын байырлап чехословак-совет найырлыг эгелзелин-биле касырлажып. Байырлап болгаш чери найырлап-дып Огароместская шөл болган. Чүчтөс мун кижилерини киришкени массалык чыскал анаа болуп өткен. Чыскаалдын киржичилери партиянын болгаш ЧССР-нин казанын улуттукчуларындай байыр-ны чедирип турганнар. Чыскаалдын киржичилери совет улуска азы-дунманын байырлыг чагазын динимтиг адыш чыскаашкыны-биле хүлээп алган. Ол чагазын найырлыг болгаш тайбыннын чехословак-совет кызыгдарже баар астафетанын киржичилеринге дамчылып берген.

ГДР-нин бугу округтарынын ажилчы чоннарынын төзөлүктөрдө ноябрь 6-да Берлинге болган байырлап хуралга чыгыган. Ноябрь 7-де мун-мун берлиндерге гитлер-башчыны улут демиселге Совет Аомиянын боттарынын амы-тынын берген маалымдыг дайынчыларынын тураскалын саптып демгелээр-биле Төнтүлериин болгаш партиянын байырлыг чоруп турганнар. ГДР-нин ТК-ден, ГДР-нин Министрлер Чөвүлелинде, Улус палатанын президиумунда, бугу улустарын болгаш албан черлеринин кай саным коллективтеринде нектарын Төнтүлериин партияга совет дайынчыларга тулуп тургашкан тураскалга салган. Кайгамчык хунде холбоштыр ГДР-нин болуп улуттук ажилдашчылары Берлинде совет ачын черинге чорган.

Октябрьнын улут революциясы кижилерге нитилелинин, ылаңгыя индустрия улустун хөгжүлүдөгү принципалдыг салдарын чедирген, оң черети болза индустриянын национал революциясы болуп, Октябрьнын 45 чыл оюн таарыштыр Джакарта солунарынын паралап үлүргени. Индонезиянын бирги министринин ораакчызы Хайруд Салетян байыр чедирген демгелгенде хунде турар. Чаа амдыралды тургузуп турар совет улустун чайыналчак чедикшиинин индонез улус магадашкын-биле каруп турар.

Октябрьнын 45 чыл оюн демгелгенде, бистер чепселенишкенин тур-инити болгаш бүрүн дүжүрүн берген, коллонизадг системаны бүрүн-биле узуткап чок кылдыр дээш, шериг баазаларын, шериг бугулар-жышкындарын болгаш керээринин узуткап чок кылдыр дээш, бугу-ле маргидалдыг айтыргаларын тайбын шиптирдээр дээш инитилеринг демиселге кыйгырып тур бис деп, Бирман найырлыгы Ратгунга хай-инити организацияларынын болгаш политиктиг партияларынын массалыг митингизинге хүлээп алган демгелде чуртаал турар. Империялык чименишкенин Совет Эвилелинин күженишкенин атымы-биле үзе шалтыганд деп, демгелде ошалап демгелген турар.

Делегейин кырында хосталгандыг тууга 45 чыл мурунда көдүрүп тигүргөн чоруп орав чедиргелерин илердирин болушкун хүлээлген деп саап турар кижилерин телеграммала-

ры болгаш чагаалары бо хундерге Каттышкан Араб Республикадан Москваже төүтү чок агым болуп кээп турар. Революциянын 45 чыл оюн таарыштыр совет улуска байыр чедирип тур бис деп, көсүкү «Сигет» чогаалчы болгаш журналист Мухамед Мансур бажыган. Ол кайгамчык хун-биле таарыштыр бугу кижилерге төзөлгө байыр чедирип тур бис, чүгө дээрже эртемге, экономикага, нитилел болгаш культура амыралдыга кайгамчыктыг чаалап алышкындарын болгаш Октябрь революциянын чагыс совет улустун чедикшиини деп саап болбас аларган. Бугун бугу улустар Совет Эвилелине чыскаалын, чөптүг чөртүгүн болгаш тайбыннын орук айтыр сымдыг кылдыр көрүп туралар.

Парижтин спорт ордунун кедергей улут залын ноябрь 6-да мун-мун кижилер долу олутушкан, анаа байырлап митинг болган. Француз коммунист партиянын улуттукчулары, көсүкү хай-инити ажилдашчылары президиумга олутушкан. Француз коммунист партиянын политбюро кезигүүчү Ж. Вермерс улут залетке кылган. Совет куврунун эртен алдарыг ордунун дугайы, бистин үеисте делегей төөгүзүп чорудалганыга коммунисттер идеяларын тодаралыкка сааларынын дугайы чыгыналганга ол чуртаалган.

Даниянын Коммунист партиянын эртелек чоруп-биле бугу чурт-ле байырлап хуралдарын эрттирген. Мундур хуралдары мадлагай Конгреске, еске-даа порт болгаш үлүштүр хоорайларында болуп эрткен.

Уругтайнын найырлыгы Монтевидеога хай-инити организациялары хуралыга Уругтайнын компартиясынын ТК-зынын бирги секретари Родней Армисени улут залетке кылган. Ус хурал болза уругтай болгаш совет улустарын найырлыгын, куба революция-биле са-

гыш-сеткил каттыштырылганын, тайпынгу митингилерге улустарын чагыс эвилел тодаргай көргүзүп болган. «Пуэбло Унидо» деп мун үндүрер чор ол алдарыг хунде таарыштыр В. И. Ленинни чогаалдарынын үш номнарын паралап үндүргөн.

Улут байырлап тураскалган хуралдарын болгаш митингилерин Мексиканын хай-хей хоорайларында эрттиргелен. Мексика хоорайга митинг болган, анаа культура хары-зааларынын мексика-орус институту дарагы Мануэль Меса изетке кылган. Кижилерге төзөлгөн генин Ленинге сорук киришкен совет улус эртемниг социализмге даянып турар политиканы чорутушкан, бугу-ле бергелерин алып эртен болгаш делегейге баштайгы социалисттик күрүшүн тургускан деп, Меса чүгашаан. Согу-америк империалисттерин Кубага улут агрессиянын түнелдине тургустуну келген байдара Совет Эвилели бугу делегейге тайбын кыгалаар болушун шиптирлин тодаргай көргүзгөн. Октябрь революциянын 45 чыл оюн хүлүлде бистер демгелгелерин барып шыдаас бис.

Румыниянын, Вьетнамын Демократтык Республикаларын, Венгриянын, Мона Арат Республикаларын, Афганистанын, Бразилиянын, Венесуэланын, Бельгиянын, Голландиянын болгаш бугу-ле диттерин еске-даа хай-хей чурттарынын хай-инити Октябрьнын алдарыг оюн байырлап-биле демгелген эрттирген.

Октябрьнын социалисттик Улут революциясынын 45 чыл оюн таарыштыр Совет Эвилелинин даштыкыга ачын болгаш тааа черлеринге улут хүлээп алышкындар болгашкан.

(СЭТА).

Б. И. Россинскийге партия биледин тывыскан

Кезээде сагымдары артып калыр мундур болушкунар кижилерге бугу-лун амыралдыга тургузалар. Кочурун совет аяктар Борис Илюкович Россинскийни амыралдыга шак кылып чайыналчак, тураскаалдыг хунер азыш эвес. Ол хунерге баа бир хун кемешкен.

Совет Эвилелинин Коммунист партиясынын хүрээленинге хүлээп алар дугайында илергелер, СЭКП ТК-зынче Б. И. Россинскийни чоруткан чагазы биле Улут Октябрьнын бүдүзүлде миллион-миллион совет кижилер тамышкан болгаш Б. И. Россинскийни СЭКП кезигүүчү хүлээп алган дугайында партия Топ Комитетинин доктаалын номчоан.

Болуш кезээде ле кезигүү эвес болушкун деп санап чорган. Төрөөн куртууну шычы патриотчуу Борис Илюкович улут амыралдыга чуртап эркен. Революциянын солалдыг ораан ол кижилер коммунист-биле калып чоңуңу херээ дээш, дегинчи партиянын херээ дээш идеялык демиселер Б. И. Ленинни маанымал-биле «орус ужар чулдуңу улут өгбөз» деп алааны Россинскийни ала-чурттуңу Алар Флауду тургустарына ачы-хамызын улут.

СЭКП ТК-нын секретари болгаш партиянын Москва хоорай комитетинин

ниг бирги секретари П. Н. Демичев И 10866000 партияж билетти Б. И. Россинскийге ноябрьнын 3-түн кезээнде партияж Москва хоорай мунга байырлапгаш байдалга тымыска болгаш коммунисттерин Ленинни партияжын хүрээленинге киргени биле холбоштыр алаа кизг байырлыг чедирин, хай чыларда калып-чагаал чурттарынын партия организационнын амыралдыга чуртталганын идеялык киржирин алаа күзөн.

СЭКП кезигүүчү 1896 чылда кирген Социалист Күш-ажылдыг Маадыры Ф. Н. Петров, Калинин атыг фабриканын мастери Социалист Күш-ажылдыг Маадыры С. А. Котова, ССР-нин жулукчу-космонавты Ю. А. Гагарин болгаш еске-лер-даа Б. И. Россинскийге изиг байырлыг чедиргелер. Пионерлер Борис Илюковичини чектер тураскал болгаш кызыл галстукту баалан бергенер.

Харып чүгашында Б. И. Россинский мында дээш:

— Мендэ көргүскөн бедик идея дээш СЭКП Топ Комитетинде болгаш Никита Сергеевич Хрущевтин болуш чүрөктүг хамындаан ооруп чыктым. Партиянын илегели алдар-дымы-биле күсүлдүр дээш бугу-ле күштеринин бээрини шымызып турганым.

(СЭТА).

Кулкор аразында улут ужалдар моодактаан ууну хамыларын аргазын шипчилеп турар. Демир орукчулар Бамако—Конакри аразында демир орук тузунуңу талазы-биле шипчилеп ажилдарын дооскан.

Техниктиг дуздалыктын өзүлүг Совет Эвилели республиканын найырлыгы амы үеини спорт стадиону тузур. Профессионал-техниктер оордалгенин тову база туттунган турар. Маалге чыгн негеттинин турар азым-бур профессионалдын национал мал калдарын белеткээрине ССР улут ролуа ойнап турар.

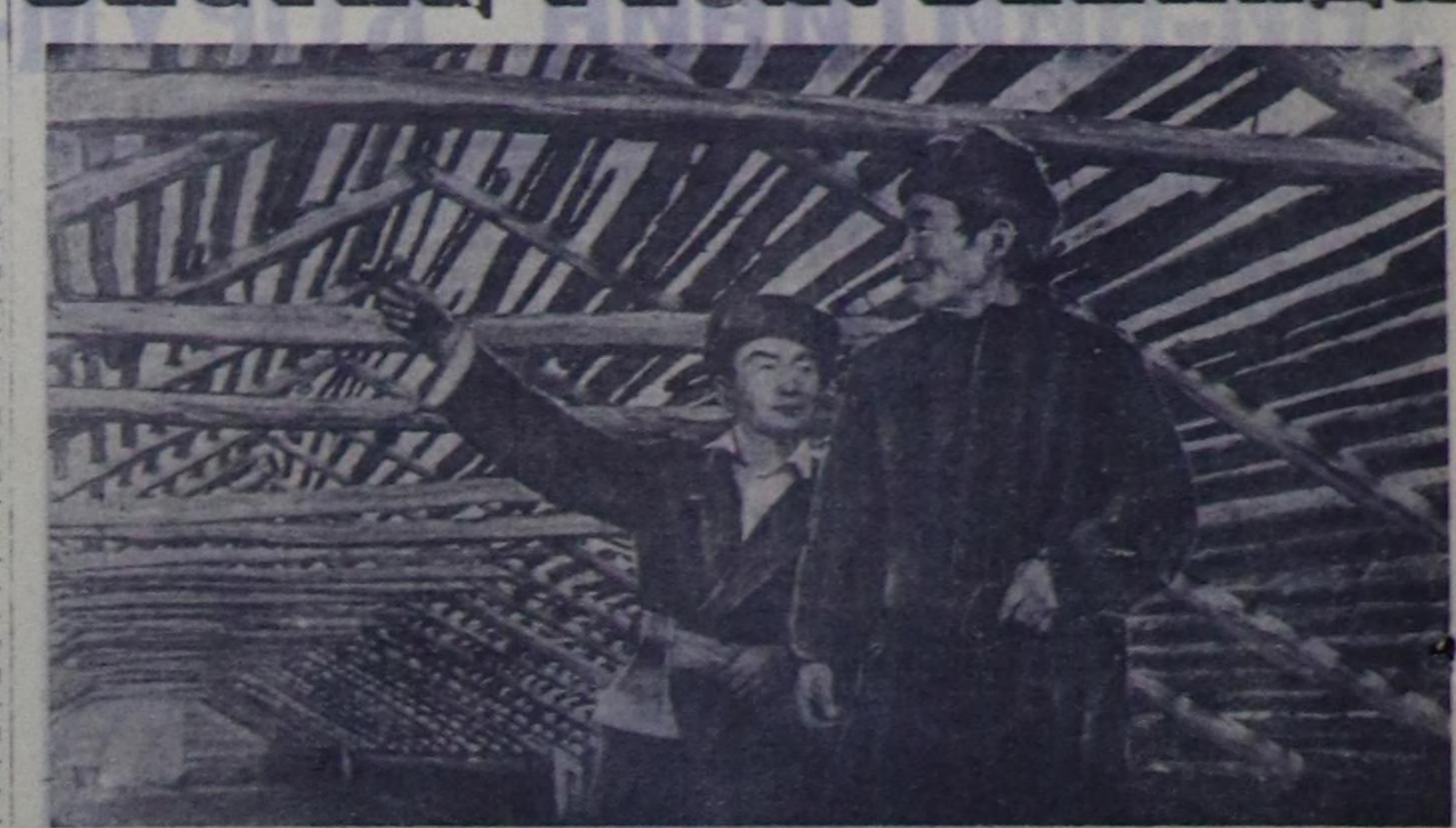
Мали Республикага найырлыг дуздалыктын Европанын болгаш Азиянын социалист чурттары база киргүзүп турар. Вьетнам эмирлер алыргаш улут демиселерин турар. Келир үеини мал тускый эртемниг Чехословакиянын дээш өрөөндөгү черлеринде электроника, демир орук кезегине, мотор тузушкунуна оорелген турар. Профессорлор ажилдашчылары ГДР-нин Дээш профсоюз школанын практика эрттирин турар. Кылат тускый эртемниг рис ажилынын талазы-биле боттарынын байлак дүжүлүгүн дамчыдып турар. Болгар агрономнар погаш култураларын хөгжүлдерине дуздалап турар. Спортчулар Польшада практика эрттирин турар.

— Нигер болушкун бойду чурумалын талазы-биле кайгамчык чараш хем; оң карызымдар—оклең өңүтүп ууну оожум быралынып, эртенги сууну орган хунуңу кызыл хаязынга шондурган шүжүгөр ач булуттар оң суунуңу кырында чурттуулар турар. Бир-ле билдинмес наштаан оюп турган кылган уун өңгө хеме хемини эңне терен чери-биле кел чораш, хемини диниң агарып орган уучне, хүчүн угай дорт-ла башкырып чоруп орган мал кижиниң кара холегези тураскаалдыг-даа.

«Бистин бурунгар шимчээшкенин тилеттербес. Ычанган чырык, төлөптин чорукчу болгаш хосталга ол чүткөргө кыл-даа шалтык чедирин шыдаас—деп, президент Модибо Кейта меделген.

Р. СЕРЕБРЕННИКОВ, СЭТА-нын Бамакода корреспонденти.

БИСТИН РЕСПУБЛИКАДА

Танды районда «Тивилде» совхозуну тузугуларын нитининг маалымга чыгып кыштагашкынын белеткээр дээш күженишкенин ажилдаан. Олар Ойгаша деп черде хай малдын ийи чаа кыжаанын хол тузуу шагда-ла тулуп дооскан. Улут Октябрьнын байырлап болушкунда ол ийи кыжаанын кырып дугалары база дооскан.

ЧУРУУКТА: тузугулар (солдо-го талалай оң талаа) Куулар Соджам болгаш Монгуш Калкан.

Фото С. ФЕОКТИСТОВУ.

Чыл планын күүсеткен

Элегес-Аксинда столоваяга хунде чекке кижилерге чечимес дээр: чорумал орук кижилер, чолаачы-механизаторлар, дагыш-шактерлар, оон-даа еске-лер аяда кээр.

Чеминг шынарын экижиптишаан, чонна баштап болушкуну ийи организастап турарында столовалык коллектив тургустуну максаттыр келген. Столовая чылым булугураг панын ийи аялар бурунгар күүсеткен, оон иштинде октябрьнын оонаалдык 132 хун күүсеткен.

Улут новар Ф. Петрова, новарлар Е. Орешкова, М. Асташица болгаш Букетина Е. Соколова оларга коллектив чоргаларын турар. Столованың ажилдашчылары коммунист күш-ажылдыг коллективин аты чедип алар дээш демиселер турар.

К. ХЕРТЕК.

Кунгуртууга бир кезжэ

Кызыл аэропортуңуң ажилдашчылары Каз-Хеминг «Тере-Хал» колхозун шөккө алган. Олар ужу-дуп чед бергенде, Кунгуртууга бир кезжэ сурунгу кызуу улус доолду олутушкан.

Колхоз даргасы эш Сехен куба улустун маалымдыг, эрес-диамин чорутуун дугайында беселаны кылган. Оон оон дарыг, шөккө-леринг концерти эгелзэн. Ону чыгынарлар союуругалык-биле көргөн. Ылаңгыя болук тамышчылар шыган тамыштары теп, чүтүл-бүрү чыларын мрлап, шоодуларын чуртаал турда көрүкчүлөр-ниң сеткил-сагымжыга хөгүлү, талаачыг болган.

И. ТОРЖУ.

Кыштагашкын эки эгелзэн

Бо күс шынал-ла алдын күс болган. Танды районун деискээрине хай чокта октябрь айып төнчүзүлде чагган.

Районун колхозтары болгаш совхозтары, фермалары, дык хай малчынары кышка эки белеткен. Тываның кездэ ажил-агыл дүжүлүгэ ставшазынын бола болгаш шөккө мал калдарынын, хаван баа-бызда ажаакчыларын, кездэ ажил-агылын тускый эртемниглер дүжүлүгэ алышкынын доостуру билек эрдегитиг чүтүлү кампания—мал кыштагашкынын белеткелде улут кичээгел салып, ол ажилды организастыг чуртаал.

Совхозтун ажил-ишчилерин нитининг маалымга четир 3.200 тонна эки шынардыг сизини, 4200 тонна кукуруза сизуун белеткен. Ол шык-каш кыс саванын бөлүп, сарытап алган. Ол мун баш хой кирер 11 кажалдарын көрженин аштап де-зифексипел, чыдылап сеэтээр. Оон-биле калы мындыгтыг бола малга болгаш хаваннага четир кажалдарын сепкен дооскан.

Тываның дүжүлүгэ ставшазы (директору эш Юртаев, партия организационный секретары эш Чистобаев) чүтүл баа калдарынын септелгенин үлөдөрг чуртаал эвес, хаван малчынарын чуртаалга бажылар-биле хандып талазы-биле улут кичээгел салган. Кыштагашка бугу бажынарын маалымнар чуртаалдарга таарыштыр чыдылап сепкен болгаш оларга бермештир дөрт чак бажыны туткан. Районун автотазымын маалымнарга үрүтүлү барып, аш-чөм болгаш үлөтүлү бараалары-биле хандырып, солун, сеткүлдерин доктаап чедирип турар.

Н. ТЕМБЕК.

Кышка белен

Тес-Хем районун «Ак-Эрик» колхозу бо чылын кышка белеткелди багай эвес чоруткан. Ажил-агыл кышка хуураанын иштинде шөккө малдын 40 кажалдарын, оон иштинде хураганын 28 кажалдарын сепкен дооскан, оон кырында ийи чаа кыжааны база немей туткан. Ол шыкшан бола малдын 13, бызаанын 6 кажалдарын септелгенин бүрүн кыгаш, чээрби-чээрби бызаанын ийи кажалын тулуп дооскан.

Малчынар малга чыгып орав-сууру белеткелдишаан, кыштагашка сизген, силос сөөртүлгенин база эки чоруткан. Октябрьнын төнчүзүгө чедир бугу кыштагашка 31 тонна концентрат, 700 тонна сизген, 300 тонна силос, 610 тонна тарва саваны сөөртүлгөн.

Эш Сали Хайымга уулуккан бот-оругаш-чарыгалыг хойжу бригадын хойжулары кыштап буруун шынарыг белеткеш, үш чүс хураганын чаа кыжаанын тутушкан, 70 тонна сизгенин кыштагашка үлөй сөөртүп, 80 тонна оекта бөлүп белеткеш.

Малдын кышкы турлаан белеткээрине эш Душпуңге уулуккан үш тузугу аэропортунг бызаачылары оң шалымчы чоруту көрүкчүлөрү.

Х. ТОВАРИШАЙ.

Каа-Хемнин аңчылары тайгада

Каа-Хем районун ажил-ишчилер бо чылын күрүнегэ нитизин-биле 151 мун рублунин алуун кирер хүлээлгелер. Ол түнүн 40 мунун «Тере-Хал» кездэ ажил-агыл артезианг колхозчулары күсүлдүр. Бо хундерге тере-халчтерден 128 кижилер ырак-кы тайгаларда аннаашкыны чорутуп турар. Колхозтун баштап чери аңчыларга хүнеин кылдыр 20 ийи, 7 бе ээдин, еске-даа эки шынарыг продуктуларын хандырып чыгарган.

Шынаа кездэ Совет болгаш «Тере-Хал» колхозтун баштап чери аңчыларын алаан-халачыларын калба-биле организастап турар. Чижээ, кездэ Советтин кукурузуна даргасы эш Балган болу а тайгада аңчал чоруп турар. Колхозтун улут бугаларын эш Очур, механик Доржу даш еске-лер-даа кижилер савында-ла 50—100 диниң селюрга дүжүлүгэ-биле керээлери чарып алган. Олар алуу айамак хун бүрүлде дүжүлүгэ эгелзеп бергенер.

Районун эске колхозтары болгаш аңчыларын эки-тура нитилелинин район салбыры аңчыры сезонуун эгелзине нитизин-биле 180 ажил кижини аннаашкыны атыккан. Оларын аразында 82 кижилер аңчы-рачылар. Чамдык чок тайгаларга үлөң аңчылар олчачын дүжүлүгэ алаан. Чижээ, эштер Черкасов 1 ийи, 16 диниң, Кулаев 1 ийи, 10 диниң, Огнев 3 адыг, 17 диниң белеткел контарызынын скалданын кирген, олар ам баа-ла аңчал чорупканнар.

Ыныг болза-даа район «Тере-Хал» колхозтан, Укеп аңчы-ты-ыш черинде аңды 250 аңчыларын атыклар планын мркта-ла четир күүсеткен. Оон чыдаганын болза чамдык колхозтарын улуттукчуларын талазында күрүнегэ улут белеткээр сорулганы үлөң кербей, бо чүтүл кампанияга кол-де уату-биле негеттинин турар.

Тос адыгын өлүргөн

Тожу районда «Совет Тыва» колхозтун Тандылык сүт-бараан ферманын адыг болганок-ла кырп кээр турган, а чамдык оор-даа алыгар көзүлүгээр. Ферманың эргелекчиси дүжүлүгэ аңчы Д. Черепанга көзүлгө адыг анаа үнмөс.

Эрес-чүрөкчир, тода адыг эш Черепан ферма чоогуна шодал келген беш алмаларын шүтүзүп өлүргөн. Ону колхоз баштап чери өртөктиг чүр-биле шагнаан.

С. САЯНА.

М. ТУНГАР-ООЛ.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Кинотеатрларга

БӨГҮН

«НАЙЫРАЛ»: Уругларга чаа программа 10, 11.30, «Делген ховулар болгаш шыргай арылгар» 1, 2.30, 4, «Мээң дүңмам оол» 5.30, 7.30, 9.30 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: Уругларга программа 10, «Бистин шүптүлүстүн өңүлүс» 3.15, 9.15, «Чыгыс дээр алаанда» 5.15, «Бир эвес ол ынакшык болза» 11.15, 1.15, 7.15 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: «Эрес-ле-дир сен, Анига» 10.30, 3.30, «Бешки океан», 2.30, 4.30, 6.30, «Влун чок чалык назын», «Падумда демисел» «Бешки океан» 8.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Экин, уруглар!», 11.15, 1.15, 5.15, 7.15, «Аар-берге кеземче» 3.15, 9.15 шактарда.

Миллион-миллион кижилер сырый каттышкан республика

МОДИБО КЕЙТА
СЕРЕМЧИЛЕЧЕ КЫГЫРЫП
ТУРАП

(Тойкуңу. Эгези № 260 (5357) — № 261 (5358) солундары.)

Хамаарышпас хөгжүлгенин болгаш шипынг нейтралитеттиг политика-нын чорударынын орунуче кирген Мали Республиканын даштыкы-даа база ол шыкшан иштин-даа дайынчылар дык хай, Француз буржуазиянык тамчыктыг чүдүлдерин узуткап чок кылган, чурттуңу политиктиг болгаш экономиктиг хамаарышпас чоруну быжылгаар талазы-биле чазактыг депшилгелиг төмөргелерге анык республиканың эрги дайынчы-ны шуут удураган. Оон аңгыда даштык шериг баазаларын узуткаан, күрүне аппаратын африканыкы-ка, национал ажианы—мал франкын-ны тургузар деп даян шиптир. Малинин политиктиг хамаарышпас политиказы — бо бугу Африканың дык хай чурттарына чайыналчак чижек болур.

Дайын кара сагыштыг болгаш ка-жар, политиктиг халдашкындарга чедир бугу